«Самғау НРМ» ЖШС «Жұлдыз-1» балабақшасы

Кеңес

«Қазақ тілінде күнделікті қарым-қатынас жасау жолдары»

(Ересек топ тәрбиеленушілерінің ата-аналарына арналған)

2026-2027 оқу жылы

Кеңес

«Қазақ тілінде күнделікті қарым-қатынас жасау жолдары»

(Ересек топ тәрбиеленушілерінің ата-аналарына арналған)

Құрметті ата-аналар!

Баланың мемлекеттік тілді еркін меңгеруі ең алдымен отбасынан басталады. Балабақшада алған білімді күнделікті өмірде қолдану арқылы ғана баланың сөздік қоры молайып, сөйлеу мәдениеті қалыптасады. Сондықтан үй жағдайында қазақ тілінде жиі сөйлесіп, балаға тілдік орта қалыптастыру өте маңызды.

Ересек топ жасындағы бала жаңа сөздерді тез қабылдайды, сұрақ қояды, өз ойын толық жеткізуге талпынады. Осы мүмкіндікті тиімді пайдалану арқылы оның қазақ тілінде еркін сөйлеуіне жағдай жасауға болады.

Үйде қазақ тілін дамыту жолдары

1. Күнделікті тұрмыстық сөздерді қазақ тілінде қолданыңыз

Таңертеңнен кешке дейін қарапайым сөздерді қазақша айтуға дағдыланыңыз.

Мысалы:

- Қайырлы таң!
- Қалың қалай?
- Тамақ ішейік.
- Киіміңді ки.
- Кітапты алып кел.
- Рақмет.
- Өте жақсы!
- Жарайсың!

2. Әңгімелесуге уақыт бөліңіз

Күн сайын 10–15 минут балаңызбен еркін әңгімелесіңіз.

Сұрақтар қойыңыз:

- Бүгін балабақшада не үйрендің?
- Қандай ойын ойнадың?
- Саған не ұнады?
- Ертең не жасағың келеді?

Баланың жауабын бөлмей тыңдап, ойын толық айтуына мүмкіндік беріңіз.

3. Кітаптарды бірге оқыңыз

Қазақ тіліндегі ертегілерді, өлеңдерді және әңгімелерді бірге оқып:

- кейіпкерлерді талқылаңыз;
- жаңа сөздердің мағынасын түсіндіріңіз;

- оқығанын өз сөзімен айтып беруін сұраңыз.

4. Қазақ тіліндегі мультфильмдер мен әндерді таңдаңыз

Баламен бірге қазақ тіліндегі сапалы мультфильмдер көріп, балалар әндерін тыңдаңыз.

Көргеннен кейін:

- кейіпкерлер туралы пікір алмасыңыз;
- оқиға желісін әңгімелетіңіз.

5. Ойын арқылы тіл дамытыңыз

Балалар ойын кезінде тілді жеңіл меңгереді.

Мысалы:

- «Бұл не?»
- «Кім жылдам атайды?»
- «Артық затты тап».
- «Сипаттап айт».
- «Жұмбақты шеш».

6. Жаңа сөздерді күн сайын үйретіңіз

Күніне 3–5 жаңа сөз үйреніп, оларды бірнеше рет қайталаңыз.

Мысалы:

- табиғат;
- достық;
- мейірімділік;
- қамқорлық;
- саяхат.

7. Үлгі болыңыз

Бала ең алдымен үлкендердің сөйлеу мәнеріне еліктейді.

Сондықтан:

- анық сөйлеңіз;
- әдеби тіл нормаларын сақтаңыз;
- дөрекі сөздерді қолданбаңыз.

8. Баланың ойын қолдаңыз

Бала қате айтса, оны сынамай, дұрыс нұсқасын жай ғана қайталаңыз.

Мысалы:

Бала: *«Мен дүкен бардым.»*

Ата-ана:

«Иә, сен дүкенге бардың.»

Осылайша бала дұрыс сөйлем құрылымын табиғи түрде меңгереді.

Қазақ тілін дамытуға арналған отбасылық дәстүрлер

- Кешкі ас кезінде қазақша әңгімелесу;
- Аптасына бір рет қазақ ертегісін оқу;
- Бірге мақал-мәтел жаттау;
- Жаңылтпаш айту;
- Ұлттық ойындар ойнау;
- Отбасылық кітап оқу кешін ұйымдастыру.

Неден аулақ болған жөн?

- Баланың сөзін бөліп жіберуден;
- Қате айтқаны үшін ұрысудан;
- Басқа балалармен салыстырудан;
- «Сен қазақша сөйлей алмайсың» деген сөздерді айтудан.

Ата-аналарға ұсыныстар

- Үйде қазақ тілінде сөйлеуге арнайы уақыт белгілеңіз.
- Балаңызға күн сайын жаңа сөздер үйретіңіз.
- Қазақ тіліндегі кітаптарды бірге оқыңыз.
- Ұлттық ертегілер мен мақал-мәтелдерді қолданыңыз.
- Баланың әрбір жетістігін мадақтап, қолдау көрсетіңіз.
- Қазақ тілінде сөйлесуді қызықты ойындармен ұштастырыңыз.

Қорытынды

Баланың қазақ тілінде еркін сөйлеуі – жүйелі қолдау мен күнделікті тәжірибенің нәтижесі. Үйде қалыптасқан қарапайым тілдік орта баланың сөздік қорын байытып қана қоймай, өз ойын анық жеткізуіне, қарым-қатынас жасауына және ұлттық құндылықтарды құрметтеуіне ықпал етеді.

«Балаға ана тілін үйретудің ең тиімді жолы – онымен күн сайын жүректен сөйлесу.»